

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro 2017 m. balandžio 24 d.
įsakymu Nr. V-273

**FUNDAMENTALIEJI IR TAIKOMIEJI ŠIUOLAIKINĖS BENDRINĖS LIETUVIŲ
KALBOS POKYČIŲ BEI INOVACIJŲ TYRIMAI IR SKLAIDA**

1. Programos vykdytojas - Lietuvių kalbos institutas (toliau – LKI).

Norminiai etatai, skirti programai– 14,78.

2. Programos tikslai:

2.1. Apibrėžti pagrindinio šios programos tyrimų objekto – dabartinės bendrinės lietuvių kalbos – sampratą, paskirtį ir santykį su standartine kalba bei kitomis XXI a. pr. kalbos atmainomis ir sukurti teorinį bei metodologinį pagrindą relevantinių kintamų, įvairuojančių ir inovatyvių bendrinės lietuvių kalbos reiškinių tyrimams ir tyrimų sklaidai daugiakalbėje, daugiakultūroje aplinkoje ir skaitmeninėje daugialypėje terpėje sparčiai kintančių technologijų laikotarpiu.

2.2. Išryškinti sisteminės moderniosios (šiuolaikinės, XX a.) ir postmoderniosios (dabartinės, XXI a. pr.) bendrinės lietuvių kalbos transformacijas, variantiškumo įvairovę ir raidą įvairiais aspektais:

2.2.1. tirti bendrinės lietuvių kalbos lygmenų – fonetikos, leksikos, semantikos, gramatikos – reiškinius ir normų funkcionavimą bei kitimą, nustatyti ir aprašyti svarbiausius dabartinės bendrinės kalbos tiriamųjų reiškinių ir vartosenos pokyčius ir inovacijas;

2.2.2. kompleksiskai tirti įvairių mokslo sričių terminijos sistemą ir atskleisti terminijos normų raidą; kurti ir stiprinti lietuvių kalbos terminijos mokslinių tyrimų infrastruktūrą, taikant naujausias kalbos technologijas;

2.2.3. atlikti kalbinio diskurso tyrimus ir moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo analizę atsižvelgiant į leksines, semantines ir struktūrines slinktis.

2.3. Sudaryti faktinį pagrindą – reprezentatyvią skaitmeninių išteklių sistemą – bendrinės lietuvių kalbos reiškinių tyrimams.

3. Programos uždaviniai:

3.1. Revizuoti dabartinės bendrinės lietuvių kalbos, standartinės kalbos, paprastosios kalbos (plg. angl. common language, standard language, plain language) ir kitų susijusių sąvokų sampratą ir santykį XXI a. antrajame dešimtmetyje ir išgryninti kitas šios programos tyrimams reikšmingas sąvokas bei tyrimų problematiką.

3.2. Tradiciniais ir šiuolaikiniais metodais tirti, sisteminti ir plėtoti relevantines mokslo žinias apie moderniąją ir postmoderniąją bendrinę lietuvių kalbą fonetiniu (atliekant eksperimentinės fonetikos, fonologijos, lyginamuosius instrumentinius tyrimus), leksiniu bei semantiniu (atliekant kalbinio diskurso, leksinių pokyčių, moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tyrimus ir analizę) ir gramatinės sandaros (atliekant sintaksinių konstrukcijų sugramatinimo tyrimus remiantis kognityvinės gramatikos ir konstrukcijų gramatikos modeliais) aspektais.

3.3. Kompleksiškai tirti, sisteminti ir plėtoti variantiškus bei naujus įvairių kalbos lygmenų (leksikos, semantikos, gramatikos, tarties, kirčiavimo, grafinės raiškos: rašybos, skyrybos) vartosenos reiškinius, nagrinėti bendrinės kalbos normų funkcionavimą ir raidą bendrinės kalbos vartojimo ir jai artimose srityse, atskleidžiant kai kurių aktyviai besiplėtojančių sričių (plg. administracinės bei mokslo kalbos, žiniasklaidos kalbos, mokyklinės kalbos) specifiką ir ryškiausius pastarųjų dviejų dešimtmečių pokyčius (postmoderniąsias transformacijas).

3.4. Atlikti dabartinės lietuvių terminologijos ir jos istorijos, įvairių sričių lietuvių terminijos raidos ir normų tyrimus.

3.5. Užtikrinti skaitmeninių išteklių atnaujinimą, plėtrą ir sklaidą bei kaupti naujus ir

įvairuojančius dabartinės vartosenos reiškinius ir jų pagrindu plėsti Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyną (naujazodziai.lki.lt), Dabartinės vartosenos kartoteką (plačiau apie ją žr. R. Miliūnaitė. Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai, 2009, p.100–112), Kanceliarinės kalbos patarimų bazę.

3.6. Kurti naujų skaitmeninių kalbos išteklių integracijos sistemą (plg. papildytą Lietuvių kalbos gramatikos informacinės sistemos duomenų bazę susiejant su kitais skaitmeniniais žodynais ir kt.).

4. Metodologinis tyrimų pagrindimas:

Programos tikslams pasiekti ir uždaviniams atlikti numatytos 2 priemonės:

Kompleksiniai mokslo ir taikomieji XX a. ir XXI a. pr. relevantinių bendrinės lietuvių kalbos transformacijų tyrimai ir sklaida.

Skaitmeninių išteklių bendrinės lietuvių kalbos reiškinių tyrimams kūrimas, atnaujinimas, pildymas ir plėtra.

Kompleksiniai mokslo ir taikomieji XX a. ir XXI a. pr. relevantinių bendrinės lietuvių kalbos transformacijų tyrimai ir sklaida Programoje numatomi kompleksiniai moderniosios ir postmoderniosios bendrinės lietuvių kalbos transformacijų – sisteminių kintamų, įvairuojančių ir naujų bendrinės lietuvių kalbos reiškinių, jų vartosenos ir normų funkcionavimo bei raidos – tyrimai įvairiais kalbos pjūviais bei aspektais ir sklaida. Siekiant sukurti teorinį ir metodologinį pagrindą tokiems tyrimams ir sklaidai laikomasi nuostatos, kad XX a. ir XXI a. pirmojo dešimtmečio bendrinė lietuvių kalba ir jos tyrimai sietini su modernybe, t. y. tradicine šiuolaikine bendrine kalba (svarbiausi atskaitos taškai: LKŽ, DLKŽ, DLKG, V. Urbučio Žodžių darybos teorija, A. Girdenio Teoriniai lietuvių fonologijos pagrindai, A. Pakerio Lietuvių bendrinės kalbos fonetika, A. Pakerio Lietuvių bendrinės kalbos prozodija ir pan.); XXI a. pradžia, ypač antrasis dešimtmetis, siejamas su postmodernybe, arba šiuolaikine modernybe, naujų kalbos pokyčių ir funkcijų atsiradimu, paskirčių plėtojimusi, t. y. dabartinės bendrinės kalbos relevantiniais pokyčiais daugiakalbėje, daugiakultūroje aplinkoje, sparčiai kintančioje skaitmeninių priemonių ir išteklių terpėje.

Vis dar trūksta išplėtotų diskusijų ir nusistovėjusios nuomonės dėl bendrinės kalbos sampratos XXI a. antrajame dešimtmetyje, todėl svarbu nustatyti ir aprašyti bendrinės ir standartinės kalbos slinktis, vartojimo sritis ir santykį su kitomis kalbos atmainomis. Atlikus nuoseklius daugiapjūvius bendrinės lietuvių kalbos sampratos, reiškinių ir jų pokyčių bei dinamikos tyrimus, numatoma pateikti susistemintų žinių apie šiuolaikinės (moderniosios) ir dabartinės (postmoderniosios) bendrinės lietuvių kalbos sistemą (ir iš dalies jos santykį su senąja – tradicine, paveldėtąja – kalba), perspektyvas ir išskirtinumą XXI a. pradžios kontekste.

Ekspertinės fonetikos ir fonologijos tyrimai ir sklaida. Kalba nuolat kinta, o sakinė jos forma trečiajame tūkstantmetyje tampa nebe pagrindine komunikavimo priemone, todėl labai svarbu fiksuoti XXI a. pradžios dabartinės lietuvių kalbos garsyną (taip pat kirčiavimo, tarties tendencijas, kitus fonetikos aspektus), jo relevantinį ir nerelavantinį variantiškumą (ilgųjų ir trumpųjų balsių kokybinių ir kiekybinių etalonų ir fonemų alofonų santykį, variantų įvairovę) ir tirti aktualius garsų akustinius ir artikuliacinius reiškinius bei procesus, jų kitimo tendencijas ir perspektyvas, garsų koartikuliaciją. Tokio pobūdžio tyrimai itin aktualūs siekiant inventorizuoti ir išsamiai aprašyti dabartinės, t. y. XXI a. antrojo dešimtmečio bendrinės kalbos garsyno fonetinę ir fonologinę sistemą ir kuo objektyviau palyginti ją su atitinkama ankstesne ar ankstesnėmis sistemomis (plg. universaliųjų diferencinių požymių analizė, nacionalinė ir tarptautinė klasifikacija, akustinė ir psichoakustinė klasifikacija, artikuliacinė klasifikacija, fonetinė klasifikacija, fonologinė klasifikacija, lyginamoji klasifikacija, lyginamieji instrumentiniai tyrimai ir kt. Taip pat naujieji moksliniai rezultatai būtų lyginami su ankstesnių tyrimų rezultatais). Numatoma taikyti tradicinius ir naujausius šiuolaikinius instrumentinius metodus ir naudotis naujausiomis Pasaulyje pripažintomis garsų analizės programomis.

Vienas iš šios Programos numatomų stambesnių eksperimentinės fonetikos ir fonologijos

tyrimų rezultatų (plg. numatomą J. Jaroslavičienės ir J. Urbanavičienės monografiją „Bendrinės lietuvių kalbos garsynas XXI a. pradžioje“) nedubliuotų vykdyto projekto Nr. MIP-081/2013 mokslinių rezultatų, nes šios Programos laikotarpiu būtų tiriamos ir aprašomos kitos garsų pozicijos ir/ar rūpimi aspektai negu buvo tiriama vykdyto projekto metu.

Leksikologijos, leksikografijos ir semantikos tyrimai ir sklaida. Sparti technologijų raida ir globalizacijos procesai veikia lietuvių kalbą. Naujų sąvokų srautas lemia naujų žodžių radimąsi. Nuolat kaupiama sparčiai besikeičianti lietuvių kalbos leksika vadovaujantis naujausiais teoriniais kalbos mokslo darbais moksliskai aprašoma pagal įvairius kriterijus: tiriama lietuvių kalbos leksikos raida pagal vartojimo sritis, pagal leksikos šaltinius (skolinimasis, adaptavimas, potenciniai ir reguliarieji dariniai); atliekami kompleksiniai leksinio valentingumo tyrimai, semantinių ryšių analizė (daugiareikšmiškumas, sinonimija, antonimija, homonimija, semantiniai laukai); leksinės reikšmės tyrimai; tiriami dabartinės lietuvių kalbos vartosenos pokyčiai ir nauji reiškiniai, nagrinėjama bendrinės lietuvių kalbos normų raida ir vartosenos bei kodifikuotų normų sąveika. Analizuojant surinktus duomenis nustatomi struktūriniai modeliai (sukuriami leksikografiniai aprašai) ir jų struktūrinės dalys aprašomos pagal leksikos duomenų bazės laukų (morfologinių, kirčiavimo, semantinių, stilistinių, sintaksinių, vartosenos) parametrus. Svarbu atlikti leksinių ir semantinių pokyčių ir jų priežasčių, struktūrinių pokyčių tyrimus siekiant išsiaiškinti, kokie kalbiniai pokyčiai aktualūs moderniosios tapatybės ideologiniam naratyvui, kad būtų galima sudaryti publicistikos tekstyną ir naują moderniosios tapatybės žodyno bazę. Pirmą kartą Lietuvoje būtų aprašytas moderniosios tapatybės ideologinis naratyvas (leksinės, semantinės ir struktūrinės slinkty) 1922–1941 m.; 1956–1987 m.; 1990–2000 m.

Gramatikos tyrimai ir sklaida. Remiantis kognityvinės gramatikos ir konstrukcijų gramatikos modeliais tiriami ir aprašomi kai kurių sintaksinių konstrukcijų sugramatinimo ypatumai, padėsiantys atskleisti ir bendresnius kalbos gramatinės sandaros kitimo motyvus ir mechanizmus, todėl pasirinkti tirti šie sintaksinių konstrukcijų kitimo aspektai: senųjų (kilmės) konstrukcijų reanalizės (gramatinio perinterpretavimo); funkcinės motyvacijos atskleidimas ir kitų pokyčių lėmusių veiksnių nustatymas; kalboje jau egzistuojančių analogiškų konstrukcijų vaidmens tiriamosios konstrukcijos reanalizei ir įsivertinimui vartosenoje atskleidimas; su nauja (perinterpretuotos) konstrukcijos paskirtimi susijusių raktinių, arba funkcinių, žodžių (intensifikatorių, adverbialinių elementų, konektorių) nustatymas.

Taip pat bus pildoma ir viešinama skaitmeninė Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema ir siejama su kitais, jau suskaitmenintais ištekliais (plg. žodyną, parengtą vokiečių portalo „CANOONET - Deutsche Wörterbücher und Grammatik“, būtų kuriamas analogas lietuvių kalba, tiesa, pagal šią programą apsiribojant tik morfologijos duomenimis). Planuojama *Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema* bus skirta ir prieinama akademinėi ir plačiajai visuomenei, ji tarnaus kaip žinynas, kur viename puslapyje bus pateikta išsami gramatinė informacija apie pageidaujamą žodį. Duomenys apims tris sritis: morfologiją (nurodomos su tuo žodžiu susijusios morfologinės kategorijos – linksnis, giminė, skaičius, laikas ir t. t.), morfeminę (pateikiamas žodis, išskaidytas morfemomis, kiekvienam morfemos tipui naudojant atskirą spalvą ir aprašant morfemos požymius, jei ji jų turi, pvz., priesaga – darybinė, kaitybinė, galūnė – sutrumpėjusi, įvardžiutinė ir kt.). Siekiant išvengti perteklinių, lietuvių kalboje neegzistuojančių žodžių (plg. *beapibėginėjamiausiesiems*, *besiskristuosiuose* iš tinklapio EVERY WORD) ir įtraukti įprastus, dažnai vartojamus žodžius (pvz., *kairiarankis*, *neklausydavo* – tinklapis *Semantika.lt* nurodo kaip ne lietuvių kalbos žodžius), būtų pritaikyta ne tik automatinė žodžių daryba, bet būtų dirbama ir rankiniu būdu, siekiant aukšto duomenų patikimumo. Rankomis bus suvedama informacija apie lemą, visas kaitybines formas paliekant generuoti kompiuteriui, nes morfologinės sintezės (kaitybinių formų generavimo) metu kompiuterio darbe nebuvo pastebėta klaidų. Pagrindas pildant skaitmeninę Lietuvių kalbos gramatikos informacinę sistemą yra Lietuvių kalbos gramatika 1: Fonetika ir morfologija,

Lietuvių kalbos gramatika 2: Morfologija, Lietuvių kalbos gramatika 3: Sintaksė (vyr. red. K. Ulvydas) bei Dabartinės lietuvių kalbos gramatika (red. V. Ambrazas). Kadangi Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema skiriama šiuolaikiniam vartotojui, į duomenų bazę nebus įtraukiami archaizmai, pasenusios formos, o ginčytiniais atvejais, kai įvairūs šaltiniai pateikia skirtingus duomenis tuo pačiu klausimu (pvz., žodžio gyvas skaidymas morfemomis: viešai internete prieinamoje morfemikos duomenų bazėje nurodoma priesaga -v-, tačiau mokyklose jau mokoma žymėti šį žodį kaip nepriesaginį), būtų pasirenkamas jaunajai kartai pateikiamas variantas.

Kompiuterizuota lietuvių kalbos gramatika bus galima naudotis kaip žinynu, kuriame aprašyti kiekvieno lietuvių kalbos žodžio gramatiniai požymiai. Iš viso šios Programos vykdymo laikotarpiu *Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema* būtų užpildyta 10 000 įrašų.

Terminologijos tyrimai ir sklaida. Terminologija yra išaugusi į vieną iš aktualiausių kalbotyros šakų, nes, be teorinės reikšmės, svarbus yra jos taikomasis pobūdis, tiek ugdant lietuvių kalbą, užtikrinant jos visavertį mokslinį funkcionavimą, tiek palaikant kalbų ryšius. Labai aktualus šiandien yra išsamiais, kompleksiniais ir nuosekliais moksliniais tyrimais pagrįstas šiuolaikinės lietuvių terminijos kūrimas ir tvarkyba. Būtina lietuvių terminijos istorijos analizė, kaip pamatas šiuolaikinės terminijos kūrimui, bei šiuolaikinės terminijos raidos stebėseną, naujų terminų sisteminimas.

Dabartinės lietuvių terminijos ir bendrinės lietuvių kalbos problemų kontekste aktualu išanalizuoti įvairių mokslo krypčių – biomedicinos, socialinių ir humanitarinių mokslų – terminiją, taip pat Europos Sąjungos dokumentuose vartojamą terminiją ir paskelbti išsamius šių sričių terminologijos problemų tyrimus. Svarbūs ne tik dabartinės terminijos, bet ir istoriniai įvairių sričių terminijos tyrimai, nes būtina remtis lietuvių terminologijos tradicija, įvertinti terminijos naujadarus, vartojamus skolintus terminus ir jų lietuviškus atitikmenis. Ketinama atlikti išsamų botanikos nomenklatūrinių pavadinimų tyrimą, naudojant aprašomąjį, lyginamąjį, komponentinės ir sisteminės analizės metodus. Bus analizuojami botanikos nomenklatūros sudarymo principai, tiriama augalų vardų kūrimo sistema. Nomenklatūriniai pavadinimai bus nagrinėjami kilmės ir darybos atžvilgiais, tiriami nomenklatūrinių pavadinimų kūrimo raida, šaltiniai, būdai ir priemonės, naujadarų darybos ir motyvacijos tipai. Numatomoje studijoje apie Europos Sąjungos institucijų terminiją daugiausia dėmesio bus skiriama naujausiems ir aktualiausiems terminologijos reiškiniams, terminų vertimo problemoms. Bus gvildinami ES dokumentų terminijos semantiniai reiškiniai, angliškų ir lietuviškų terminų santykiai, analizuojama lietuviškų terminų raida.

Vartosenos pokyčiai: variantiškumas ir inovacijos. Taip pat būtų tiriamas įvairių dabartinės bendrinės lietuvių kalbos lygmenų – leksikos, semantikos, gramatikos, terminijos, tarties, kirčiavimo, grafinės raiškos (rašybos, skyrybos) variantiškumas bei nauji reiškiniai: nustatomi ir aprašomi svarbiausi XXI a. sisteminiai bendrinės kalbos vartosenos pokyčiai ir inovacijos bendrinės kalbos vartojimo ir jai artimose srityse, atskleidžiant kai kurių aktyviai besiplėtojančių sričių, pvz., administracinės mokslo kalbos, žiniasklaidos kalbos, mokyklinės kalbos specifiką, kartu parodant tų pokyčių priežastis. Pavyzdžiui, atlikus mokinių kalbos ir jos pokyčių tyrimus, nagrinėtinas tų pokyčių priežastys; svarbu tirti mokinių ir mokytojų kalbines nuostatas, bendrinės kalbos ir jos normų mokymo turinį ir teikti rekomendacijas, kaip tobulinti mokymo procesą bei mokinių pasiekimų vertinimo sistemą; mokinių kalbos funkcionavimo stebėsenos pagrindu būtų kuriamos ir taikomos inovatyvios tyrimų metodologijos. Pastaruoju metu daug dėmesio skiriama leksikos ir kitų kalbos lygmenų vartojimo pokyčiams mokinių kalboje. Tokio tyrimo poreikį diktuoja reprezentatyviai sukauptų ir susistemintų duomenų apie dabartinę mokyklinę kalbą stoka. Neturint tokių duomenų, negalima patikimiau prognozuoti bendrinės lietuvių kalbos raidos polinkių. Lietuvoje dar nėra sukurtos mokinių ranka rašytų rašinių kalbos tyrimų metodikos, kuri leistų aprėpti ir didžiulį duomenų kiekį, ir įvairias rašytinės kalbos ypatybes.

Žiniasklaidos kalba geriausiai ir plačiausiai atspindi bendrinės kalbos vartosenoje vysktančius variantiškumo (variantų konkurencijos, persigrupavimo ir kt.) procesus bei inovacijas. Turimi ir nuolat porą dešimtmečių sistemiškai kaupiami žiniasklaidos vartosenos duomenys jau leidžia įvardyti esminius pokyčius šioje srityje, išryškinti konkurenciškiausius variantų tipus, stabiliausius ir labiausiai įvairuojančius vartosenos reiškinių modelius.

Informacija apie žiniasklaidos kalbą ir mokyklinės rašytinės lietuvių kalbos vartojimo ypatumus, nustatytus dažniausius įvairių kalbos lygmenų normų svyravimus ir pažeidimus bus paskelbta Lietuvių kalbos instituto svetainėje www.lki.lt, o visuomenei įdomesnius dalykus planuojama populiaria forma pateikti gretutinėje Lietuvių kalbos instituto interneto svetainėje, skirtoje visuomenei, www.kalbosnamai.lt. (puslapis mokytojams ir kt.). Tyrimų rezultatai bus pristatyti mokslinėse konferencijose bei seminaruose, susitikimuose su mokytojais (bendradarbiaujant su aukštosiomis mokyklomis, ŠMM, UPC ir NEC). Pažymėtina, kad kitoje LKI programoje („Sociolingvistiniai duomenynai, tyrimai ir populiarioji sklaida“) mokinių kalbos pokyčiai, žiniasklaidos kalba tiriami kitais metodais, kiti tyrimo tikslai ir požiūris į tiriamąjį objektą. Pagal šią Programą siekiama ištirti dabartinių vidurinių mokslų bebaigiančių mokinių mokyklinės lietuvių rašytinės kalbos vartojimo ypatumus, nustatyti dažniausius įvairių kalbos lygmenų normų svyravimus ir pažeidimus, remiantis atrinktais 2014 m. valstybinio lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino rašinių tekstais.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad nuolat vyks bendradarbiavimas su VLKK, tačiau kitomis formomis, neįtrauktomis į šią Programą (pvz., ne pagal šią būsimą Programą rengiami kodifikacijos darbai „Bendrinės lietuvių kalbos žodynas“, „Kalbos patarimų“ serijos leidiniai yra svarstomi ir aplejami VLKK ekspertų; teikiama svarstyti normintini naujažodžiai iš Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno ir kt.).

Daug inovacijų pastaruosius dešimtmečius atsirado *administracinėje lietuvių kalboje*, kuri plėtojasi stipriai veikiama Europos Sąjungos administracinių tekstų vertimų kalbos. Akivaizdūs leksikos ir sintaksės lygmens pokyčiai daro šios srities tyrimus ypač aktualius. Šių pokyčių tyrimo atskaitos tašku imama XX a. pabaigos administracinės kalbos būklė, fiksuota Kanceliarinės kalbos patarimuose.

Naudojantis naujausiomis technologijomis iš esmės atnaujinamos ir sušiuolaikinamos išvardytų kalbos aspektų (fonetikos ir fonologijos, leksikos ir semantikos, gramatikos, terminologijos, vartosenos nuostatų, normų ir kt.) tiriamųjų darbų ir žodynų kūrimo perspektyvos. Aktualu, kad naujai kuriamų mokslinių ir taikomųjų darbų duomenys (duomenų bazės, žodynai, interaktyvūs leidiniai, internetinės publikacijos ir ištekliai ir kt.) būtų laisvai prieinami ne tik mokslininkams, bet ir visai žinių visuomenei (žr. kitą priemonę).

Pagal šią – pirmąją – priemonę, siekiant įgyvendinti šios Programos uždavinius, ketinama: numatomų tyrimų rezultatus skelbti individualiais ir kolektyviniais fundamentaliais ir taikomaisiais darbais Lietuvoje ir užsienyje lietuvių ir užsienio kalbomis (studijomis, monografijomis, straipsniais recenzuojamuose mokslo leidiniuose ir kituose mokslo žurnaluose, straipsnių rinkiniuose, mokslo populiarinimo straipsniais);

organizuoti tarptautines ir nacionalines konferencijas ir seminarus, viešąsias paskaitas, parodas, skaityti pranešimus (mokslinius ir mokslo populiarinamuosius lietuvių ir užsienio kalbomis), dalyvauti kitų organizuojamose konferencijose ir seminaruose bei kituose renginiuose Lietuvoje ir užsienyje (skaitant mokslinius ir mokslo populiarinamuosius pranešimus lietuvių ir užsienio kalbomis, duodant interviu, bendradarbiaujant su Programos rezultatais suinteresuotomis institucijomis ir pan.).

Šiai pirmajai priemonei įgyvendinti skirtini du trečdaliai viso šios Programos finansavimo.

Skaitmeninių išteklių bendrinės lietuvių kalbos reiškinių tyrimams kūrimas, atnaujinimas, pildymas ir plėtra. Numatoma sudaryti reprezentatyvią skaitmeninių išteklių sistemą bendrinės lietuvių kalbos reiškinių tyrimams ir kurti naujus skaitmeninius kalbos išteklius ir jų integracijos sistemą, kad mokslinių ir taikomųjų darbų duomenys būtų laisvai prieinami ne tik

mokslininkams, bet ir visai šiuolaikinei žinių visuomenei. Tai stiprus ir inovatyvus atskaitos taškas lyginamiesiems, nacionaliniams ir tarptautiniams dabartiniams ir ateities moderniosios ir postmoderniosios bendrinės lietuvių kalbos tyrimams:

pirmąkart Lietuvoje ketinama sudaryti interaktyvųjį moderniosios tapatybės žemėlapi, moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tekstyną ir naujojo žodyno bazę,

parengti naują elektroninį „Kanceliarinės kalbos patarimų“ leidimą,

plėtoti skaitmeninę Lietuvių kalbos gramatikos informacinę sistemą.

Taip pat labai svarbu ir būtina užtikrinti jau sukurtų skaitmeninių išteklių atnaujinimą, plėtrą ir sklaidą bei kaupti naujus ir įvairuojančius dabartinės vartosenos reiškinius ir jų pagrindu plėsti Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyną, Dabartinės vartosenos kartoteką, Kanceliarinės kalbos patarimų bazę (plėsti ją naujų reiškinių aprašomaisiais straipsniais). Lietuvių kalbos institute sukaupti gausiausi lietuvių kalbos leksikos ištekliai, apimantys dabartinės kalbos leksiką, terminiją, regioninių kalbos atmainų leksiką ir pan. Šie ištekliai funkcionuoja kaip atskiros duomenų bazės.

Dabartinės vartosenos kartotekos kūrimo ir pildymo principai išdėstyti R. Miliūnaitės monografijoje Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai, 2009, p. 100–112. Iš anksto numatyti, kiek vienetų bus papildyta kartoteka, neįmanoma, kadangi atrankiniai skaitmeniniai ir iškarpu iš spaudos duomenys kaupiami kasdien ir priklauso nuo to, kiek randama aktualių kalbos reiškinių, rodančių įvairuojančių bendrinės kalbos normų funkcionavimą ir pokyčius. Ši kartoteka nebus atsiskaitymo už Programą objektas ir minima Programoje tik todėl, kad be jos nebūtų aišku, koku pagrindu bus atliekami kokybiniai įvairuojančių vartosenos reiškinių tyrimai ir aprašoma jų sistematika.

Pabrėžtina, kad ši – antroji – priemonė yra taikomoji; jos tikslas – kurti ir plėtoti skaitmeninius kalbos išteklius, reikalingus tiek moksliniams tyrimams, tiek kalbos vartotojams, ypač mokymo procesui, taip pat kalbos priežiūros institucijoms ir kalbos redaktoriams, vertėjams. Skaitmeniniai kalbos ištekliai naudojami ir tarptautiniu mastu (pvz., Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas įtrauktas į META-SHARE sistemą). Apie planuojamą 10 000 įrašų papildyti Lietuvių kalbos gramatikos informacinę sistemą ir plačiau žr. I priemonės apraše.

Pagal antrąją priemonę ketinama kurti, atnaujinti ir pildyti numatytus skaitmeninius išteklius ir publikacijas. Informacija apie išteklius ir publikacijas bus viešinama seminaruose, skaitant pranešimus (mokslo ir viešuose renginiuose Lietuvoje ir užsienyje lietuvių ir užsienio kalbomis) ir pan. (dėl sklaidos plačiau žr. I priemonę).

Šiai antrajai priemonei įgyvendinti skirtinas vienas trečdalis viso šios Programos finansavimo.

5. Tyrimų etapai ir jų charakteristika; detalus įgyvendinimo planas, kuriame numatomas skirtų lėšų preliminarus paskirstymas uždaviniams vykdyti:

Uždavinius vykdys 4 vyriausieji mokslo darbuotojai, 10 vyresnieji mokslo darbuotojai, 5 mokslo darbuotojai, 4 jaunesnieji mokslo darbuotojai, 3 informatikai/programuotojai, 2 laborantai. Dirbančiųjų ir darbų santykis prie atskirų darbų gali keistis. Gali būti ieškoma papildomų finansavimo šaltinių mokslinių ir taikomųjų darbų leidybai bei sklaidai.

Kompleksiniai mokslo ir taikomieji XX a. ir XXI a. pr. relevantinių bendrinės lietuvių kalbos transformacijų tyrimai ir sklaida.

2017 metais

13 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių (rašymas ir publikavimas recenzuojamuose mokslo darbų žurnaluose, straipsnių rinkiniuose, kituose leidiniuose) bendrinės lietuvių kalbos transformacijų (įvairių kalbos lygmenų: fonetikos ir fonologijos, leksikos ir semantikos, gramatikos ir (ar) terminologijos), variantiškumo, normų raidos ir vartotojų kalbinių nuostatų temomis.

Monografijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

R. Miliūnaitės monografijos „Įvairuojantys ir nauji dabartinės lietuvių kalbos reiškiniai XXI a. pradžioje: sistematika ir pokyčiai“ rašymas (monografijos koncepcijos sukūrimas, teorinių

pagrindų parengimas, duomenų sisteminimas; 2 a. l. teksto iš 8 a. l.)

Elektroninės kolektyvinės monografijos „Mokyklinės rašytinės kalbos tyrimai: brandos egzamino rašinių kalbos ypatumai“ teksto rašymas (S. Labanauskienė, R. Mikelionytė, A.

Tamulionienė, ~3 a. l.).

A. Aukšoriūtės monografijos „Lietuviški botanikos nomenklatūriniai pavadinimai: augalų vardų kūrimo raida“ rašymas (1,5 a. l. iš ~8 a. l.).

Kolektyvinės mokslinės monografijos J. Jaroslavienė, J. Urbanavičienė „Bendrinės lietuvių kalbos garsynas XXI a. pradžioje“ (pavadinimas preliminarus) rašymas (konceptijos kūrimas, tiriamosios medžiagos tyrimas ir analizavimas, duomenų sisteminimas, mokslinio teksto rašymas; ~1 a. l. teksto iš numatomų ~8 a. l.).

Studijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

D. Murmulaitytės studijos iš dabartinės lietuvių kalbos naujažodžių darybos rašymas (~2 a. l.).

V. Sakalauskienei studijos „Žmogaus vaizdinys vakarų aukštaičių kauniškių šnektose.

Semantinis ir etnolingvistinis aspektas“ rašymas (~2 a. l.).

D. Šveikauskienės studijos „Gramatikografija“ rašymas (konceptijos kūrimas, teorinių pagrindų rengimas, duomenų sisteminimas, studijos teksto rašymas (~1 a. l. teksto iš numatomų ~4 a. l.). Ištirtos ir aprašytos administracinės kalbos naujovės (atnaujinti 2 a. l. „Kanceliarinės kalbos patarimų“ teksto) (R. Vladarskienė).

Sklaida: 3 mokslinių konferencijų ir 2 mokslinių seminarų organizavimas (bendradarbiaujant su kitomis mokslo ir studijų institucijomis): tarptautinė terminologijos konferencija, mokslinė A. Girdenio (1936–2011) atminimo konferencija, kasmetinė J. Jablonskio konferencija, moksliniai seminarai. 10 mokslo pranešimų konferencijose ir seminaruose bei viešuosiuose renginiuose.

2018 metais

13 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių (rašymas ir publikavimas recenzuojamuose mokslo darbų žurnaluose, straipsnių rinkiniuose, kituose leidiniuose) bendrinės lietuvių kalbos transformacijų (įvairių kalbos lygmenų: fonetikos ir fonologijos, leksikos ir semantikos, gramatikos ir (ar) terminologijos), variantiškumo, normų raidos ir vartotojų kalbinių nuostatų temomis.

Monografijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

R. Miliūnaitės monografijos „Įvairuojantys ir nauji dabartinės lietuvių kalbos reiškiniai XXI a. pradžioje: sistematika ir pokyčiai“ teksto rašymas (2 a. l. teksto).

Elektroninės kolektyvinės monografijos „Mokyklinės rašytinės kalbos tyrimai: brandos egzamino rašinių kalbos ypatumai“ teksto rašymas, rengimas spaudai ir leidyba (S.

Labanauskienė, R. Mikeliūnaitė, A. Tamulionienė, iš viso ~ 8 a. l.).

A. Auksoriūtės monografijos „Lietuviški botanikos nomenklatūriniai pavadinimai: augalų vardų kūrimo raida“ rašymas (1,5 a. l. iš ~8 a. l.).

Kolektyvinės mokslinės monografijos J. Jaroslavičienė, J. Urbanavičienė „Bendrinės lietuvių kalbos garsynas XXI a. pradžioje“ (pavadinimas preliminarus) rašymas (tiriamosios medžiagos tyrimas ir analizavimas, duomenų sisteminimas, mokslinio teksto rašymas; ~1 a. l. teksto iš numatomų ~8 a. l.).

Studijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

D. Murmulaitytės studijos „Dabartinės lietuvių kalbos žodžių darybos polinkiai“ ~2 a. l.) rengimas spaudai.

V. Sakalauskienės studijos „Žmogaus vaizdinys vakarų aukštaičių kauniškių šnektose. Semantinis ir etnolingvistinis aspektas“ rengimas spaudai (iki 4 a. l.).

D. Šveikauskienės studijos „Gramatikografija“ rašymas (~1 a. l. teksto iš numatomų ~4 a. l.).

Ištirtos ir aprašytos administracinės kalbos naujovės (atnaujinti 2 a. l. „Kanceliarinės kalbos patarimų“ teksto) (R. Vladarskienė).

Sklaida: 1 mokslinės konferencijos ir 2 mokslinių seminarų organizavimas (bendradarbiaujant su kitomis mokslo ir studijų institucijomis): mokslinė A. Girdenio (1936–2011) atminimo konferencija, moksliniai seminarai. 10 mokslo pranešimų konferencijose ir seminaruose bei viešuosiuose renginiuose.

2019 metais

12 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių (rašymas ir publikavimas recenzuojamuose mokslo darbų žurnaluose, straipsnių rinkiniuose, kituose leidiniuose) bendrinės lietuvių kalbos transformacijų (įvairių kalbos lygmenų: fonetikos ir fonologijos, leksikos ir semantikos, gramatikos ir (ar) terminologijos), variantiškumo, normų raidos ir vartotojų kalbinių nuostatų temomis.

Monografijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

R. Miliūnaitės monografijos „Įvairuojantys ir nauji dabartinės lietuvių kalbos reiškiniai XXI a. pradžioje: sistematika ir pokyčiai“ teksto rašymas (2 a. l. teksto).

A. Auksoriūtės monografijos „Lietuviški botanikos nomenklatūriniai pavadinimai: augalų vardų kūrimo raida“ rengimas (2 a. l. iš ~8 a. l.).

Kolektyvinės mokslinės monografijos J. Jaroslavičienė, J. Urbanavičienė „Bendrinės lietuvių kalbos garsynas XXI a. pradžioje“ (pavadinimas preliminarus) rašymas (~2 a. l. teksto iš numatomų ~8 a. l.).

Kolektyvinės monografijos D. Liutkevičienė, D. Murmulaitytė, V. Sakalauskienė

„Aiškinamieji lietuvių kalbos žodynai“ (pavadinimas preliminarus) rašymas (~3 a. l. iš ~8 a. l.).

Studijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

P. Zemlevičiūtės studijos iš medicinos terminijos istorijos rašymas (2 a.l. iš 4 a. l.).

D. Šveikauskienės studijos „Gramatikografija“ rašymas (~1 a. l. teksto iš numatomų ~4 a. l.).

Ištirtos ir aprašytos administracinės kalbos naujovės (atnaujinti 2 a. l. „Kanceliarinės kalbos

patarimų“ teksto) (R. Vladarskienė).

Sklaida: 3 mokslinių konferencijų ir 2 mokslinių seminarų organizavimas (bendradarbiaujant su kitomis mokslo ir studijų institucijomis). 10 mokslo pranešimų konferencijose ir seminaruose bei viešuosiuose renginiuose.

2020 metais

11 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių (rašymas ir publikavimas recenzuojamuose mokslo darbų žurnaluose, straipsnių rinkiniuose, kituose leidiniuose) bendrinės lietuvių kalbos transformacijų (įvairių kalbos lygmenų: fonetikos ir fonologijos, leksikos ir semantikos, gramatikos ir (ar) terminologijos), variantiškumo, normų raidos ir vartotojų kalbinių nuostatų temomis.

Monografijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

R. Miliūnaitės monografijos „Įvairuojantys ir nauji dabartinės lietuvių kalbos reiškiniai XXI a. pradžioje: sistematika ir pokyčiai“ teksto rašymas (2 a. l. teksto).

A. Aukšoriūtės monografijos „Lietuviški botanikos nomenklatūriniai pavadinimai: augalų vardų kūrimo raida“ rašymas (2 a. l. iš 8 a. l.).

Kolektyvinės mokslinės monografijos J. Jaroslaviene, J. Urbanavičienė „Bendrinės lietuvių kalbos garsynas XXI a. pradžioje“ (pavadinimas preliminarus) rašymas (~2 a. l. teksto iš numatomų ~8 a. l.).

Kolektyvinės monografijos D. Liutkevičienė, D. Murmulaitytė, V. Sakalauskienė

„Aiškinamieji lietuvių kalbos žodynai“ (pavadinimas preliminarus) rašymas (~3 a. l. iš ~8 a. l.).

Studijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

P. Zemlevičiūtės studijos iš medicinos terminijos istorijos rašymas (2 a. l. iš 4 a. l.).

R. Stunžino studijos apie ES institucijų dokumentų terminiją rašymas (2 a. l. iš 4 a. l.).

D. Šveikauskienės studijos „Gramatikografija“ rašymas (~1 a. l. teksto iš numatomų ~4 a. l.).

Ištirtos ir aprašytos administracinės kalbos naujovės (atnaujinti 2 a. l. „Kanceliarinės kalbos patarimų“ teksto) (R. Vladarskienė).

Sklaida: 1 mokslinės konferencijos ir 2 mokslinių seminarų organizavimas (bendradarbiaujant su kitomis mokslo ir studijų institucijomis). 10 mokslo pranešimų konferencijose ir seminaruose bei viešuosiuose renginiuose.

2021 metais

11 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių (rašymas ir publikavimas recenzuojamuose mokslo darbų žurnaluose, straipsnių rinkiniuose, kituose leidiniuose) bendrinės lietuvių kalbos transformacijų (įvairių kalbos lygmenų: fonetikos ir fonologijos, leksikos ir semantikos, gramatikos ir (ar) terminologijos), variantiškumo, normų raidos ir vartotojų kalbinių nuostatų temomis.

Monografijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

R. Miliūnaitės monografijos „Įvairuojantys ir nauji dabartinės lietuvių kalbos reiškiniai XXI a.

pradžioje: sistematika ir pokyčiai“ rengimas spaudai (~ 8 a. l. teksto).

A. Aukšoriūtės monografijos „Lietuviški botanikos nomenklatūriniai pavadinimai: augalų vardų kūrimo raida“ rašymas ir rengimas spaudai (1 a. l., iš viso 8 a. l.).

Kolektyvinės mokslinės monografijos J. Jaroslaviene, J. Urbanavičienė „Bendrinės lietuvių kalbos garsynas XXI a. pradžioje“ (pavadinimas preliminarus) rašymas ir rengimas spaudai (~2 a. l. teksto iš numatomų ~8 a. l.; iš viso ~8 a. l.).

Kolektyvinės monografijos D. Liutkevičienė, D. Murmulaitytė, V. Sakalauskienė „Aiškinamieji lietuvių kalbos žodynai“ (pavadinimas preliminarus) rašymas ir rengimas spaudai

(~2 a. l. iš ~8 a. l.; iš viso ~8 a. l.).

Studijų rašymas ir (ar) rengimas spaudai:

P. Zemlevičiūtės studijos iš medicinos terminijos istorijos rengimas spaudai (4 a. l.).

R. Stunžino studijos apie ES institucijų dokumentų terminiją rašymas (2 a. l. iš 4 a. l.).

D. Šveikauskienės studijos „Gramatikografija“ rengimas spaudai (~4 a. l.).

Atnaujinto ir papildyto „Kanceliarinės kalbos patarimų“ teksto galutinis parengimas ir aprobavimas (~8 a. l.) (R. Vladarskienė).

Sklaida: 3 mokslinių konferencijų ir 2 mokslinių seminarų organizavimas (bendradarbiaujant su

kitomis mokslo ir studijų institucijomis). ~10 mokslo pranešimų konferencijose ir seminaruose

bei viešuosiuose renginiuose.

Skaitmeninių išteklių bendrinės lietuvių kalbos reiškinių tyrimams kūrimas, atnaujinimas, pildymas ir plėtra.

2017 metais

Parengta 300 naujažodžių aprašomųjų straipsnių ir jais papildytas Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas; sukurta duomenyno paieškos sistemos koncepcija, atlikti paieškos programavimo darbai ir testavimas.

Pradedamas rengti moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tekstynas ir būsimo žodyno bazė: parengiamieji darbai, koncepcijos ir metodikos kūrimas; būsimų tekstyno šaltinių atranka ir inventorizacija.

Skaitmeninės Lietuvių kalbos gramatikos informacinės sistemos plėtra. Duomenų bazės struktūros tobulinimas, internetinio puslapio bei vartotojo sąsajos kūrimas. Programinės įrangos derinimas. Būtų papildyta 2000 vnt. įrašų (iš 10 000 vnt.).

2018 metais

Programiškai atnaujinta ir į naują platformą perkelta „Kanceliarinės kalbos patarimų“ duomenų bazė.

Parengta 300 naujažodžių aprašomųjų straipsnių ir jais papildytas Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas; atlikta duomenyno duomenų (2000 naujažodžių aprašų) redakcija pagal sukurtus paieškos kriterijus.

Toliau tęsiami moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tekstyno ir būsimo žodyno sudarymo darbai: kalbinio naratyvo metodų tikslinimas, vertybinių ontologijų tyrimas (sukuriamas tekstyno įrankis, sukuriama vertybinė ontologija, pradedamas kurti moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tekstynas, ~10 a. l.).

Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema. Duomenų bazės pildymas (2000 vnt. įrašų iš 10 000 vnt.).

2019 metais

Naujo teksto bei pataisų integravimas į duomenų bazę, atnaujintos „Kanceliarinės kalbos patarimų“ duomenų bazės testavimas (~4 a. l.).

Parengta 300 naujažodžių aprašomųjų straipsnių ir jais papildytas Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas; atlikta duomenyno duomenų (2 000 naujažodžių aprašų) redakcija pagal sukurtus paieškos kriterijus.

Toliau tęsiami moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tekstyno ir būsimio žodyno sudarymo darbai (baigiamas kurti moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tekstynas, ~10 a. l., ir pradamas rašyti ideologinio naratyvo žodynas, ~1,5 a. l.).

Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema. Duomenų bazės pildymas.

2020 metais

„Kanceliarinės kalbos patarimų“ duomenų bazės paieškos sistemos sukūrimas ir naujo teksto bei pataisų integravimas (~2 a. l.).

Parengta 300 naujažodžių aprašomųjų straipsnių ir jais papildytas Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas.

Toliau tęsiami moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo žodyno sudarymo darbai (~9 a. l.).

Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema. Duomenų bazės pildymas.

2021 metais

Naujo teksto bei pataisų integravimas į „Kanceliarinės kalbos patarimų“ duomenų bazę; galutinis sistemos testavimas (~2 a. l.).

Parengta 300 naujažodžių aprašomųjų straipsnių ir jais papildytas Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas.

Baigiamas rengti ideologinio naratyvo žodynas (~4,5 a. l., iš viso ~15 a. l.), kuriamas interaktyvus moderniosios tapatybės žemėlapis: žodyno tekstų pirminis ir galutinis redagavimas; interaktyvaus žemėlapio sudarymas. Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema. Duomenų bazės pildymas (2000 vnt. iš 10 000 vnt.).

6. Numatomi rezultatai:

6.1. Kompleksiniai mokslo ir taikomieji XX a. ir XXI a. pr. relevantinių bendrinės lietuvių kalbos transformacijų tyrimai ir sklaida:

6.1.1. Parengta ir publikuota 60 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių (iš jų užsienyje spausdintų straipsnių užsienio kalba 6) moderniosios ir postmoderniosios bendrinės lietuvių kalbos transformacijų, variantiškumo, terminijos problemų ir raidos klausimais Lietuvos ir užsienio recenzuojamuose mokslo darbų žurnaluose, straipsnių rinkiniuose, kituose leidiniuose.

6.1.2. Parengtos 5 monografijos (leidybai ieškant papildomo finansavimo):

6.1.2.1. R. Miliūnaitės monografija „Įvairuojantys ir nauji dabartinės lietuvių kalbos

reiškiniai XXI a. pradžioje: sistematika ir pokyčiai“ (~8 a. l.);

6.1.2.2. S. Labanauskienės, R. Mikelionytės, A. Tamulionienės monografija „Mokyklinės

rašytinės kalbos tyrimai: brandos egzamino rašinių kalbos ypatumai“ (~8 a. l.);

6.1.2.3. A. Aukšoriūtės monografija „Lietuviški botanikos nomenklatūriniai pavadinimai:

augalų vardų kūrimo raida“ (~8 a. l.);

6.1.2.4. J. Jaroslavičienės, J. Urbanavičienės monografija „Bendrinės lietuvių kalbos garsynas

XXI a. pradžioje“ (pavadinimas preliminarus) (~8 a. l.);

6.1.2.5. D. Liutkevičienės, D. Murmulaitytės, V. Sakalauskienės monografija „Aiškinamieji lietuvių kalbos žodynai“ (pavadinimas preliminarus) (~8 a. l.).

6.1.3. Parengtos 5 mokslo studijos (leidybai ieškant papildomo finansavimo):

6.1.3.1. D. Murmulaitytės studija iš dabartinės lietuvių kalbos naujažodžių darybos (~2 a. l.);

6.1.3.2. V. Sakalauskienės studija „Žmogaus vaizdinys vakarų aukštaičių kauniškių šnektose.

Semantinis ir etnolingvistinis aspektas“ (~3–4 a. l.);

6.1.3.3. P. Zemlevičiūtės studija iš medicinos terminijos istorijos (~4 a. l.);

6.1.3.4. R. Stunžino studija apie ES institucijų dokumentų terminiją (~4 a. l.).

6.1.3.5. D. Šveikauskienės studija „Gramatikografija“ (~4 a. l.).

6.1.4. Aprobuetas atnaujintas ir papildytas „Kanceliarinės kalbos patarimų“ leidinys (R. Vladarskienė, ~ 8 a. l.).

6.1.5. Sklaida Lietuvoje ir užsienyje: Surengta 11 mokslinių nacionalinių ir tarptautinių konferencijų ir 10 mokslinių ir mokslo populiarinimo seminarų (bendradarbiaujant su kitomis mokslo ir studijų institucijomis); 50 mokslo ir mokslo populiarinimo pranešimų konferencijose ir seminaruose bei viešuosiuose renginiuose Lietuvoje ir užsienyje lietuvių ir užsienio kalbomis.

6.2. Skaitmeninių išteklių bendrinės lietuvių kalbos reiškinių tyrimams kūrimas, atnaujinimas, pildymas ir plėtra:

6.2.1. Parengtas naujas elektroninis „Kanceliarinės kalbos patarimų“ leidimas.

6.2.2. Sudarytas moderniosios tapatybės ideologinio naratyvo tekstynas (~20 a. l.), žodynas (~15 a. l.) ir interaktyvusis moderniosios tapatybės žemėlapis.

6.2.3. Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas papildytas ~1500 naujažodžių aprašų. Programos tiriamiesiems tikslams sukurta duomenyno paieškos sistema.

6.2.4. Atlikta skaitmeninės Lietuvių kalbos gramatikos informacinės sistemos duomenų bazės plėtra (papildyta 10 000 įrašų).

7. Rezultatų sklaidos priemonės:

Tyrimų rezultatai skelbiami straipsniuose (mokslo ir mokslo populiarinimo), publikuojamuose recenzuojamuose mokslo žurnaluose ir kituose leidiniuose, straipsnių rinkiniuose Lietuvoje ir užsienyje lietuvių ir užsienio kalbomis.

Tyrimų rezultatai (taip pat ir informacija apie kuriamus ar pildomus skaitmeninius išteklius) skelbiami tarptautinėse ir nacionalinėse konferencijose ir seminaruose skaitomuose pranešimuose Lietuvoje ir užsienyje lietuvių ir užsienio kalbomis.

Tarptautinių ir nacionalinių mokslinių konferencijų ir seminarų, viešųjų paskaitų rengimas.

8. Preliminarus programos lėšų paskirstymas (tūkst. eurų):

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	2017 metais	2018 metais	2019 metais	2020 metais	2021 metais	Visai programai (suma)
	Programai skirti norminiai etatai, lėšos	14,78	14,78	14,78	14,78	14,78	
		141,73	141,73	141,73	141,73	141,73	708,65
	Iš viso	141,73	141,73	141,73	141,73	141,73	708,65

9. Programos trukmė. 2017 - 2021 metai

10. Programos vadovas dr. Jurgita Jaroslavienė, Lietuvių kalbos instituto Bendrinės kalbos tyrimų centro vadovė, vyresn. mokslo darbuotoja, jurgita.jaroslaviene@lki.lt